

Filosofijos
fakultetas

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskė
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskė, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:
Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Suatsakomybinimas savivaldos ir centrinės valdžios santykiuose kriziniais laikotarpiais

Karolis Dambrauskas (Lietuvos socialinių mokslų centro Sociologijos institutas; Vilniaus universiteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas)

Suatsakomybinimas – valdymo būdas, grindžiamas atsakomybės už valdinio gerovę permetimu pačiam valdiniui. Jį gali taikyti valstybė, verslas, šeimos nariai ir kt. Nuo paprasto atsakomybės reikalavimo suatsakomybinimas skiriasi tuo, kad tas, kuris sutsakomybina, turi daugiau instrumentų ar resursų lemti to, kuris yra suatsakomybinamas, padėti. Suatsakomybinimo (angl. *responsibilisation*) termino autoriai – britų sociologai Nicolas Rose'as ir Peteris Milleris šį fenomeną siejo su neoliberalios valdžios arba to, ką vadino „pažengusiu liberalizmu“, iškilimu.

Šiame pranešime analizuojamas suatsakomybinimo reiškinyje pastebimas centrinės valdžios ir savivaldos santykiuose per įvairias pastaruoju metu Lietuvą ištikusias krizes – migracijos, pandemijos, pragyvenimo kaštų. Jų metu centrinė valdžia naudojo suatsakomybinimo retoriką stengdamasi išsireikalauti didesnio savivaldybių vaidmens sprendžiant minėtas krizes. Savivaldybės savo ruožtu teigė, kad jų galimybes prisidėti riboja nepakankami centrinės valdžios skiriami ištekliai. Pranešime analizuojamos suatsakomybinimu grįstos valdžios praktikos, taikytos paskutinių dviejų centro kairės ir centro dešinės Lietuvos vyriausybių. Remiantis antrinių šaltinių (oficialių įvairių valdžios atstovų pranešimų ir žiniasklaidos turinio) analize, pranešime dekonstruojamas valdysenos studijose nagrinėjamas suatsakomybinimo reiškinyje, stengiantis suprasti, kaip šis procesas vyksta, kokie yra jo būdingi bruožai. Klausinama, ar šis reiškinyje skiriasi priklausomai nuo ideologinės valdžios krypties. Taip pat teiraujama, kokia yra šio proceso priežastis, kas skatina tokių valdžios praktikų pasitelkimą ir kokios yra galimos tokio proceso pasekmės.